

Leerrede over Exodus 14: 13 t/m 15, uitgesproken op BIDDAG 1/03/50 middagdienst te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 68: 16 en 17

Lezen - Exodus 14

Tekst.

Het woord waarvoor wij uw aandacht vragen, vindt gij in het ons zo-even gelezen 14e hoofdstuk uit het tweede boek van Mozes, genaamd Exodus en wel nader het 13e tot en met het 15e vers, waar Gods Woord aldus luidt:

13. *Doch Mozes zei tot het volk: Vreest niet, staat vast, en ziet het heil des HEEREN, dat Hij heden aan ulieden doen zal, want de Egyptenaars, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weder zien in eeuwigheid.*
14. *De HEERE zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn.*
15. *Toen zei de HEERE tot Mozes: "Wat roept gij tot Mij? Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken.*

Leerrede.

Wij hebben dan in het morgenuur stilgestaan bij de noodzakelijkheid en het nut, dat onder de handelingen en de heerschappij van God teniet gedaan wordt wat van ons is.

Zelfs Mozes, de knecht Gods - de profeet waarvan staat dat voor hem en na hem zijns gelijke niet geweest is - was bevolen (eer hij aan die grote taak begon, waartoe hij bestemd was, namelijk om het volk Israëls uit Egypte te leiden naar het beloofde land): "Trek uw schoenen uit van uw voeten", omdat God hem, zoals hij, Mozes, Mozes was, niet kon gebruiken, maar wel geheel vernederd, uitgeledigd, ontbloot en uitgezet, opdat genade, als genade gekend zou worden maar ook heerschappij zou voeren.

Wij weten (het is niet de bedoeling om de gehele geschiedenis door te lopen) dat Mozes tot Faraó gesproken had om de kinderen Israëls te laten trekken, maar Faraó weigerde het. Ten laatste werd Mozes zelfs alle gehoor ontzegd: "Ga van mij! wacht u, dat gij niet meer mijn aangezicht ziet." Het antwoord van Mozes was, dat hij gelijk had: "Gij hebt recht gesproken; ik zal niet meer uw aangezicht zien!" Want God had bevolen, dat zij tussen de twee avonden in, een lam moesten slachten, van het bloed nemen en het strijken aan de beide zijposten en aan de bovendorpel. Dan moesten zij het vlees aan het vuur braden (geen been er aan mocht gebroken worden), en zij moesten dat staande eten, de lenden opgeschort en omgord, de schoenen aan de voeten en de staf in de hand.

In diezelfde nacht zouden zij uit Egypte gaan, want de HEERE zou door Egypteland gaan en waar niet van dat bloed aan de beide zijposten en aan de bovendorpel was, daar zouden alle eerstgeborenen sterven. Daar zou de verderver, de engel des doods, zijn macht doen gelden. Zo ging dan, bij een ieder die eerbied had voor Israëls God, en het bloed aan de zijposten en bovendorpel had, de engel des verderfs voorbij.

Was er dus een Egyptenaar die eerbied had voor Israëls God, en zo gehandeld had, dan werd hij verschoond. Maar al was er nog zo'n godzalige Israëliet, die sprak: "Ik ben een mens die dit van de Heere ervaren heb en dat heb leren kennen, dat behoef ik niet te doen", dan was er niets aan te doen, hij was het kind van de rekening, de dood kwam bij hem binnen!

Zó heeft God, Israël (en ook òns nòg) willen leren, dat het bloed des verbonds, het bloed van Christus, het éniige is dat waarde heeft bij God. Laten wij daaraan denken, want het is een zaak van de hoogste ernst.

Het is dus niet zó gesteld, dat God wel eerbied voor mij heeft, omdat ik bekéérd ben, en er bij mij een ècht werk is! Neen, God heeft eerbied voor het werk Zijns Zoons, Diens bloed is in waarde. Daarom is ons nodig, dat wij van Christus en van Zijn arbeid hebben, van Zijn bloed, waar een dichter van zingt: "Zoet, zoet, is Jezus' bloed", want dat bevrijdt ons van de dood, van het verderf. Dàt heeft kracht in het gericht van God. Dàt hebben wij nodig. In diezelfde nacht, toen de dood in Egypte heerschappij voerde, maar hun woning voorbijging, togen zij uit Egypteland.

Nu had God hen langs de kortste weg kunnen leiden, recht toe recht aan naar het beloofde land. Maar, dat dééd God niet. Hij leidde hen òm, ja Hij leidde hen op zulk een wijze, dat Farao dacht - zodra hem dat geboodschapt was - dat heel de zaak al in het honderd was gelopen, en zij nu al aan het dwalen waren. Daar dat zijn gedachten waren, heeft hij zich een dwaas geacht, dat hij dat volk had laten gaan. Daarom werd heel het leger opgeroepen, hij zou hen eens even najagen en terugbrengen. Daaruit zien wij, dat, bij al wat er geschied was - tien grote, zware plagen - er bij Farao niet het minste geloof in God was. Hij, de Farao, was god, was koning: zijn wil was wet!

Nu, zijn wil wàs wet, dus in een ommezien waren al de strijdwagens van Egypte en de hoofdlieden met hun soldaten bij elkaar, en de kinderen Israëls nagejaagd. Zij achterhaalden hen op een plaats waar de zee van voren was en terzijde waren bergen. Dus, zij zaten daar geheel in de val. Er was geen ontkomen aan, geen uitweg meer. Jáá, toch, één uitweg! Naar boven!

God liet hier dus alles zó samenlopen, dat het een noodgeval werd. Eerst waren zij als zingend uit Egypteland gegaan, want God had hen ruimte gemaakt, en nu laat God, Die hen ruimte gemaakt had en hen had uitgeleid, daar geheel en al vastlopen, geheel in de knel, geen uitweg meer! Is dat vreemd? Helemáál niet! Dat is de gewone, algemene weg van God met Zijn ganse kerk, door alle eeuwen heen en nòg met een ieder lidmaat persoonlijk. De bedoeling Godes is, om Zijn Naam te verheerlijken door Zijn werken. De bedoeling is niet, dat wij hier een leventje zouden hebben van genot! Néén, maar dat wij het leven uit Hem zouden putten, dat wij Zijn heerlijkheid zouden zien. Dàt is de zaligheid voor Zijn gunstgenoten. Daaruit zeg ik, dat Hij de omstandigheden alzo schikte, dat alles als vastliep.

Abraham wordt genoemd: de vader van al degenen die geloven zullen. God roept Hem uit zijn land, vraagt hem om alles te verlaten en hij gaat. Gods macht is hem te groot. Daar Hij gehoorzaam is en gaat, belooft God hem als hij in Kanaän komt: "Hef uw ogen op, en zie van de plaats, waar gij zijt, noordwaarts en zuidwaarts, en oostwaarts en westwaarts. Want al dit land dat gij ziet, zal Ik u geven, en aan uw zaad, tot in eeuwigheid."

God gaat hem ook beloven, dat zijn zaad zo talrijk zal zijn, als het zand dat aan de oever van de zee is, dat niet geteld noch gerekend kan worden, ja als de sterren des hemels in menigte. Wat ligt er nu voor de hand om te verwachten? Toch zeker op z'n minst genomen dit, dat Abraham wel meer zonen zou krijgen dan later Jakob, want God had het hem toch beloofd?

En, wat gebeurt er? Ja, Abraham heeft het aangenomen - er ligt bij hem wat neergezonken - maar ... het gaat precies àndersom! God laat alles als vastlopen. Dat is de weg van God, en dat bij een man die genoemd wordt: de vader van al degenen die geloven zullen. Vijfentwintig jaren heeft Abraham zo gelopen. Wat is dat geweest die vijfentwintig jaar? Echt: biddag voor die man. Ja, allicht is er ook wel dank tussendoor geweest, maar het zal een bedehuis genaamd worden voor alle volken. Zo maakt Hij het Zelf, dat Hij ons laat bidden. Dat doet Hij door Zijn regering, door Zijn heerschappij.

Het is met Abraham zelfs zó ver gekomen, dat, nadat aan alle zijden bleek, dat het onmogelijk was, dat wat God beloofd had geschieden zou, het tóén de tijd van God was. Wat bij de mens onmogelijk is, is mogelijk bij God. Daardoor is er een Izak geboren, de zoon der belofte, waarvan Abraham en Sara hebben moeten bekennen, dat het een geschenk van God was. Daardoor kan Sara zeggen: "God heeft mij een lachen gemaakt; al die het hoort, zal met mij lachen."

Zó is de weg van God. Zijn weg is niet zó, dat een mens kan zeggen: "Ja dat had ik wel gedacht, want je moet rekenen, dat de hemel het mij beloofd had, dus nu komt het van lieverlede wel verder; ja, dat gaat de goede kant wel op." Neen, zo is dat niet. Wij zouden tot vanavond toe, uit Gods Woord allerlei geschiedenissen en gevallen kunnen aanhalen, waarin naar voren komt dat de gewone weg van God precies tegen onze draad in is.

Als Jezus wil dat Zijn discipelen overvaren naar de andere zijde van het meer, ja, hun dat gebiedt, dan zou men toch zeggen, als Jezus dat gebiedt, dan is dat met een mooie bries wind en in een ogenblik aan de andere zijde.

"En, hoe is het gegaan?" "Oh, goed hoor, we hebben een gezegende reis gehad; je moet rekenen: Jezus had het geboden, het was Zijn bevel, dus, dan móet het wel goed gaan, hé. We hebben er maar zó kort over gedaan, en toen waren wij er al."

Neen, zo gaat het niet. Jezus dwingt hen om naar de andere zijde te varen en blijft Zelf achter. Zij gaan; zij varen af, en in die nacht gaat het stórmén. Een storm precies tegen hen in. Wij lezen: "Dat zij zich zeer pijnigden, om het schip voort te krijgen." Kan dát nu de weg van God zijn? Inderdaad, dát is de weg van God. Zij konden nog niet eens zien of ze teruggingen of vooruitkwamen, want vanwege de storm was er geen maan of ster te zien. Zij wisten wèl welke kant zij uit moesten: recht tegen de storm in, méér wisten zij niet. En dan midden in de nacht, gaat het nog spoken óók! Dát moet je óók nog meemaken. Zij roepen uit de nood! Verschrikkelijk! Wat zal daar het einde van zijn? Maar nu komt Jezus dichterbij en zegt: "Zijt welgemoed, Ik ben het; vreest niet." Wat had Hij nu gedaan? Hij had dat scheepje mèt die mensen, Zelf gedragen, en, waar zij zo tegen riepen, tegen die grote golven, denkende er in om te komen, daar voerde Jezus heerschappij over. Hij wandelde op de zee.

Toen Petrus dat zag, had hij zó'n krediet voor Jezus, dat hij zei: "Heere! indien Gij het zijt, zo gebied mij tot U te komen op het water." En het gaat góéd, totdat hij even op het water ziet in plaats van op Jezus en dan is het fout. Zolang hij op Jezus ziet gaat het goed, maar als hij op de golven kijkt is het mis. "Ziende de sterke wind, werd hij bevreesd en als hij begon neder te zinken, riep hij zeggende: Heere, behoud mij!" Jezus neemt hem bij de hand, en zegt: "Gij kleingelovige! waarom hebt gij gewankeld?" Dàn is het zó klaar. Zij hebben Jezus gewillig in het schip genomen, de wind en de golven stilden en terstond kwam het schip aan het land waar zij naar toe voeren.

Wat leerden zij kennen? Dat, dát de weg van God was. Hij heeft eens voor de dag willen brengen, wat een tobbers zij waren, maar welk een macht Hij bezit, opdat zij zouden weten: waarlijk, Gij zijt Gods Zoon. Welk een macht hebt Gij, dat ook de winden en de zee U gehoorzaam zijn.

Ook Abraham is er wel achter gekomen welk een getrouw God Hij is, en dat, wat uit Zijn lippen gaat, vast en ongebroken blijft. Zo heeft God ook aan die Israëlieten willen bevestigen, dat zij door Zijn sterke arm en machtige hand uit Egypte waren uitgevoerd, en dat alle duivels uit de afgrond dat niet ongedaan konden maken. Dat heeft Hij willen bewijzen. Maar, nu moeten wij er wel acht op geven, dat die mensen dat hebben moeten meemaken. En, daar Mozes het volk leidt, is de persoon van Mozes midden in de branding komen te staan. Hij was wel voor zijn grote taak door God gevormd, maar Mozes heeft het in alle geval moeten meemaken.

Hier vinden wij dan ook tweeërlei gestalten, namelijk die van het volk, hoe die waren en daartegenover hoe Mozes was. Hoe was het volk? Ja, die hadden wel grote wonderen en tekenen gezien, die God in Egypte gedaan had, dat was waar. Maar in Deuteronomium lezen wij nog, wat Mozes sprak tot gans Israël: "De HEERE heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch ogen om te zien, noch oren om te horen, tot op deze dag." Dat is toch een ernstige zaak!

Men mocht zeggen: "Maar, wat is dat nu voor een woord van Mozes! Ze hadden het toch zelf meegemaakt, dat Farao hen niet wilde laten trekken en hun lasten verzwaarde? Ze hadden het toch zelf meegemaakt en zelf het paaslam geslacht en het bloed ervan gestreken aan de beide zijposten en aan de bovendorpel? Het toch zelf meegemaakt dat, waar dat niet gebeurde, de eerstgeborene stierf, zelfs de eerstgeborene van Farao, die op zijn troon zou zitten en alle andere eerstgeborenen, tot die van de armsten des lands?"

Toch zelf meegemaakt dat God gesproken had, dat een ieder gouden vaten en zilveren vaten zou begeren, en zij hadden ze gekregen? Ja, ze hadden volop! Dat alles hadden ze zelf meegemaakt. Jáá, wáár is het, dat is niet tegen te spreken, ze hadden het allemaal persoonlijk ervaren. Nochtans zegt Mozes: "Maar de HEERE heeft ulieden niet gegeven een hart om te verstaan, noch ogen om te zien, noch oren om te horen."

Als dat wel het geval was geweest, wat was er dan hier, bij de Rode Zee gebeurd? Hier, waar aan de zijden geen uitweg was, vóór hen ook niet en achter hen de vijand? Zij zaten dus geheel ingesloten, er was geen ontkomen aan. Als zij nu ogen hadden gehad om te zien en oren om te horen en een hart om te verstaan, dan hadden zij toch zeker gezegd: "Al kunnen wij geen uitkomst bekijken, Gød is de alléén-Machtige en de Volzalige! En, wat Zijn liefde wil bewerken, ontzegt Hem Zijn vermogen niet! Wij zijn door Zijn machtige hand en sterke arm verlost en God doet geen half werk!" Maar, nu hadden zij dat niet. Het is een zaak van ernst.

Leest die dingen maar eens met aandacht en zijt er opmerkzaam op. Want er zijn zoveel gevallen waarvan wij zeggen: "Begrijp je dat nu? Ik kan er niet bij." Goed, neemt dan Gods Woord als enig richtsnoer. Laten wij dat doen. Wij behoren toch ook tot een volk dat genoemd werd: het Israël Gods van het westen. Waar zijn nu ogen om te zien en harten om op te merken? Waar is het? Slechts hier en daar, bij een enkeling, en verder, werkelijk, wordt het niet gevonden.

Leest, als gij er belang bij hebt, met aandacht de nieuwe boeken en de kerkelijke bladen, wáár lezen jullie van de genade? Ik lees het nergens; ik krijg niet één blad in handen waar ik dat in lees. Ik lees de werken van een verbroken werkverbond. Of er moeten anderen zijn die bladen weten die werkelijk uit de genade handelen. Ik heb het nu niet over dode redden, over rechtzinnigheid, maar over de werkelijkheid dat in de staat van de kerk het puntje op de "i" gezet wordt.

Wij zijn begonnen te zeggen, dat onze hoop en verwachting alleen op de levende God is. Maar algemeen is: dit moet gedaan worden en dat, en dat is op zijn plaats en dat is de oude waarheid. Maar waar Zijn de schuldbelijdenden die aan de genadetroon hangen? God heeft ook ons niet gegeven ogen om te zien, oren om te horen, een hart om op te merken. Er ligt bij ons een hoop onbeleden zonden en geen belijdenis dat wij Christus buiten de deur gesloten hebben.

Doordat er dat niet is, ligt er de breuk, de scheiding tussen Christus en de gemeente, daardoor kan men de werken bemerken van een mens. Die moet zelf doen en zoekt er bij te doen en de Heere er in te halen. Maar dat dóét God niet! Hij wil Zelf alles werken, en wij moeten Hem plaats en ruimte geven.

In zoverre gij gezaligd zijt geworden, genade en aanneming bij God verkregen hebt, wanneer geschiedde dat? Toch toen gij uitgewerkt was en Hem plaats moest geven als een schuldige, die moest belijden: "Ik heb het eeuwig verderf verdiend; het is recht wat Gij met mij doet." Toen gaven wij Hem plaats en kon Hij daar stellen van de gedachten Zijns harten.

Dat kunnen ook diegenen weten waar onder hun zonden werkt: "als er bij mij plaats was - ik Hem plaats gaf - dan wilde Hij zekerlijk Zijn werk vervullen, maar nu ligt de breuk bij mij." Die kunnen dat aanvoelen en uit de lessen door Woord en Geest komt dat voor de dag. Het is dan ook zeer op zijn plaats, dat wij die zaken opmerken en ter harte nemen.

Uit het murmureren van dat volk in hun nood tegen Mozes blijkt wel, dat God hun geen hart gegeven had om op te merken. Maar dat is de bedoeling Gods niet, dat een mens in benauwdheid een brømmmer zou worden en het anderen voor de voeten zou werpen! Maar dat doen zij wel. Er is niet die gesteldheid en die geschiktheid des harten die er zijn moet, dat schreiend tot Hem vlucht, dat ongeveinsd in 't midden der ellenden, zich naar Gods troon met zijn gebeën blijft wenden.

Is er gebed, vloeiend uit de diepste grond des harten? Neen, het is niet bij hen. Waarom niet? Omdat zij geen ogen hadden om te zien en geen hart om op te merken, gelijk er staat in de 106e psalm: dat zij niet hebben gelet op Gods wonderen, op Gods daden geen acht gegeven hebben en haast Zijn werken vergaten. Zo is het dan ook onder ons volk, want over de breuk en over de schuld heen werken, is een uiterst kwaad werk. Waarom? Omdat men zich daarmee nog dieper in de duisternis werkt. Want, (daar God in Zijn algemene genade handelt), al is het dat er dit jaar weer bij handvullen uit de aarde voortspruit, zullen wij er dan om denken, dat het niet in de gunst van God kan zijn! Want wat krijgt God er van? Dan is het dus in Zijn algemene genade, omdat Hij God is en krachtens Zijn verbond, waarin Hij gesproken heeft, dat: "zaaiing en oogst, koude en hitte, en zomer en winter, niet zouden ophouden." Dan is het doordat Hij nog barmhartig is.

Hoe is het in ons land? Wordt er niet gesproken: "Kijk eens, je hebt toch nog veel van Gods lieve volk; já, er zijn er nog wel, hoor! En nu, vanwege Gods lieve volkje, wordt het land nog gezegend." Nu mag er geredeneerd worden, maar redeneren en de zaak glad praten helpt niet, in het allerminst niet. Evenmin om te steunen op "het lieve volkje van de Heere", waardoor wel dit en dat zou zijn. Zal God dan om mij of om een ander laten groeien? Die dingen kunnen toch niet? Maar, hebben wij er ogen toe om het te zien.

Als men dan over de breuk heen werkt, soms nog met "het lieve volkje", en "dat er nog een overblijfsel is", dan werkt men zich nog dieper in de duisternis. Dan geraakt men op zulk een hellend vlak, dat men vervuld raakt met de werken van een verbroken werkverbond, waaruit dan op de voorgrond gaat treden, dat de één de ander voorgaat met: "Dit moet je zó doen en dat moet je laten." Alles fout! Wát moeten wij doen? Wij moeten het zèlf regeren, het zèlf baas zijn, afleggen. Laat God over ons regeren; dan vernedert Hij ons in schuld, om ons de laagste plaats te doen innemen. Dan zijn wij vatbaar voor Zijn dienst.

Omdat de Israëlieten daar in hun ellende vastliepen, staan zij tegen Mozes op. Er is geen gebed en roepen tot God, maar murmuring. Wat moet Mozes nu doen? Hen eens even op hun nummer gaan zetten en zeggen: "Wat jullie? Wat heeft God in Egypteland gedaan? Zijn machtige arm en sterke hand getoond, en u uitgeleid! En nu mij verwijten doen?"

Neen, dat doet Mozes niet. Hij wist uit eigen ervaring, dat hij dan net zo goed tegen de bergen kon praten als tegen het volk. Dat wist hij uit ervaring (waar wij vanmorgen over spraken, toen Mozes die Egyptenaar dood sloeg). Als er toen eens iemand geweest was, die tegen hem gezegd had: "Mozes, dat haalt niets uit, jongen", dan zou Mozes zeker gezegd hebben: "Als ieder deed zoals ik gedaan heb, dan was het zó voor elkaar."

Maar nu heeft God hem er Zelf achtergebracht in welke weg Hij Israël wilde verlossen. Niet doordat Mozes eens flink nijdig werd en iemand dood sloeg, maar, vernederd onder Gods macht de laagste plaats innemen, en God laten doen. Nu kon hij dat volk dragen en verdragen, wetend dat als genade het hart niet schikt en richt, dan komt er voor de dag wat er in de mens zit.

Maar als de genade het hart bezet, dan spreekt zich daarin uit wat God er in gelegd heeft. Dat wéét Mozes, en hoe dóét hij nu?

Hij gaat met die mensen over God spreken. Hij gaat hen niet verwijten maar zei tot het volk: "Vreest niet (want dat deden zij wèl), staat vast, en ziet het heil des HEEREN, dat Hij heden aan ulieden doen zal." Je zou dus kunnen zeggen: "Dat is mánntaal! Terwijl alles aan het murmureren en in opstand is, om dan zó te gaan spreken over God.

Wat kan daardoor gewerkt zijn bij degenen, bij wie de woorden van Mozes ingang vonden? Toch zeker dit: "Oh God! bevestig dan Uw Woord!" Want hij sprak over Gods genade, over Zijn grote macht, over de vastigheid die er bij God was en dat, wat Zijn liefde wil bewerken, Hem Zijn vermogen niet ontzegt.

Dus hij zegt niet: "Jongens, laten wij er de moed maar inhouden, want, als het eens wezen mocht, geeft God misschien nog wel uitkomst! Ben je helemaal. Is dat genadeleer? Praatjes van een mens! Wij hebben toch met God te doen, de God van ja en amen? Daaruit zien wij, dat Mozes een kenner van God is. Het levert zijn vruchten op, dat hij de schoenen van zijn voeten heeft moeten doen en daar in de grootste vernedering is geweest. Daar heeft hij hier, in deze omstandigheden, de profijten al van.

Hij doet het volk niet één verwijt, maar stelt hen voor hoe de zaken bij God zijn, zeggende: "Vreest niet, staat vast, en ziet het heil des HEEREN, dat Hij heden aan ulieden doen zal." Wij zeiden reeds, dat het mánntaal was. Taal die te kennen geeft, dat er een grond ligt om zo te spreken en niet in twijfel noch in een misschien, maar in vastheid en zekerheid. Dat kan dan aanleiding zijn, dat men daaronder de handen tot God uitsteekt en Hem in gebed aanroept. "Ziet het heil des HEEREN." Alleen bij Hem toch is heil en uitkomst? Buiten Hem is er niets, is alles ijdelheid. Maar Hij is de Waarachtige, de sterke God.

Daarbij nog: "(het heil) dat Hij heden aan ulieden doen zal." Want wat hij aan die Egyptenaars deed, die allen in de Rode Zee verdronken, dat heeft Hij allemaal gedaan voor Israël. Dáárom heeft Hij Farao en heel zijn heir in het midden der zee gestort. Hij wilde Israël Zijn heil doen zien. Wat de ondergang en de dood der Egyptenaars was, dat is juist de uitkomst en de redding voor Israël geweest, opdat zij zouden zingen: "Hij heeft Farao's wagenen en zijn heir in de zee geworpen, maar de kinderen Israëls zijn op het droge in het midden van de zee gegaan", en droogvoets doorgeleid, opdat zij de Naam Zijner heerlijkheid zouden prijzen.

Mozes spreekt verder: "Want de Egyptenaars, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weder zien in eeuwigheid." Hier is dan nog niets te bekijken en nochtans gaat Mozes reeds zeggen, dat zo de afloop zal zijn. Wat God doet, doet Hij goed. God doet geen half werk. Hij is de God der waarheid, en Zijn Woord is de waarheid. Straks is het afgelopen met heel de macht van Egypte, dan zie je er niets meer van, die gaat geheel ten onder.

Wensen wij dan te zijn tot nut en stichting van de naaste, in ellende, ongeluk, nood en dood, dan zien wij hier de aangewezen weg. Laten wij God eens over ons laten regeren; de schoenen van de voeten. Dus afleggen, zodat er niets overblijft van wat wij uit Adam bij ons hebben. Wel is het onze natuur om voor "eigen" partij te trekken, want "ik" zit zo hoog. Maar laat "ik" maar verbroken worden en te gronde gaan, verpoederd onder Hem, zodat er niets meer van te zien is, dan kunnen wij juist dáárin tot nut en stichting zijn van onze naaste en uit zaken spreken die volkomen zekerheid bij ons hebben, omdat God die in onze ziel gewrocht heeft.

Van Luther weten wij, welk een strijd en ellende die man gehad heeft - waar hij doorheen heeft ontmoeten - en, hoe God tot in de grond toe al zijn eigen werken heeft afgebroken, zodat er alleen maar overschoot de genade.

Maar Luther heeft daardoor God zó leren kennen, dat, toen het er op aankwam, hij in de grootste nood zong:

... Delf vrouw en kind'ren 't graf,
neem goed en bloed ons af,
het brengt u geen gewin:
wij gaan ten hemel in
en erven koninkrijken.

In de hel was er geen plaats en buiten de hel en de hemel is er geen derde plaats, nu schoot er niets anders over dan de hemel. Hij zegt dan ook: "Dáár komen wij terecht!" Dat is vastigheid, dat is de waarachtigheid. Toen dan ook iemand tot hem zei, toen hij naar Worms ging om daar te verschijnen voor de wereldlijke en kerkelijke groten: "Monnikje, waar moet je blijven?" was zijn nuchter antwoord: "In de hemel of er onder." Als er hier geen plaats meer voor hem was, zodat zijn leven weggenomen werd, dan bleef er alleen de hemel over. Zo is er vastheid, zekerheid en dat uit God. Bidden moet toch op een gelovige wijze geschieden en niet in ongeloof, want dat is Gode niet aangenaam. Dus gelovig! Dat kan, als er van de vaste grond en van de onveranderlijkheid Gods ligt, wie Hij is, de getrouwe, de waarachtige God. Eer ik verder spreek, laten wij nog zingen uit Psalm 105, de verzen vijf en zes:

5. God zal Zijn waarheid nimmer krenken, ...
en
6. Al wat Hij Izak heeft gezworen,...

Verder lezen wij hier: "De HEERE zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn." Dat is dus heel wat anders dan: "Doen wat je kunt en dan zal God wel helpen!" Hier doet God alles. Zij moesten op Zijn hand zien om te mogen ervaren, dat het heil des HEEREN is. Het is gemakkelijk om zélf te doen.

God heeft de mens in het begin gesteld in een werkverbond. Hoewel dat werkverbond verbroken is, zit het werken ons in merg en beente. Door satans list is men van God afgevallen. Het "doen" is ons geheel eigen. Nu wordt ons door Gods genade en Geest véél geleerd, maar óók een hoop afgeleerd! Die twee maken gelijke tred, namelijk afleren, en léren de verborgenheden van het Koninkrijk: de genade alles!

De HEERE strijden en zij stil zijn. Meermalen lezen wij daarvan in de Schrift, bijvoorbeeld in Jesaja, waar staat: "In stilheid en in vertrouwen zou uw sterkte zijn." Maar dan staat daar ook nog bij: "Doch gij hebt niet gewild."

Het genadewerk is een geheel afgesloten werk, dat geheel buiten de mens ligt. Het is een geheel apart terrein. Daarom verenigen het werk- en het genadeverbond zich niet met elkaar, zij staan tegenover elkander, het zijn twee aparte zaken. Hij strijden en zij stil zijn. Dat doet ons dan kennen de heerlijkheid en de luister Godes. Hij wil alles zijn, èn, wònderlijk, maar Hij doet dat net in de grootste nood en dood. Daardoor wordt dan ook Zijn Naam verheerlijkt. Leest maar eens in de 118e Psalm, waar steeds sprake is van lijden, maar ook van uitkomst. Leest ook maar in de andere psalmen:

Een net belemmerd' onze schreden;
een enge band hield ons bekneld;
Gij liet door heerszucht ons vertreden;
Gij gaaft ons over aan 't geweld;
Hier scheen ons 't water t'overstromen,
Dáár werden wij bedreigd door 't vuur;
maar Gij deed ons 't gevaar ontkomen,
verkwikkend ons ter goeder uur.

en:

Door 's Hoogsten arm 't geweld ontogen,
zal ik, genoopt tot dankbaarheid,
verschijnen voor Zijn heilig' ogen
met offers aan Hem toegezeid. ...

Die God is alles. Dát is dan de les die wij te leren hebben. Mozes spreekt er van -- als een ingewijde in de verborgenheden van het Koninkrijk Gods -- als over de gewoonste zaak: "De HEERE zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn." Zó heiligt hij dus God de HEERE, ten aanzien en ten aanhoren van al het volk.

Maar, hoe is het aan de binnenkant bij Mozes, in zijn hart? Is het daar zó: "Dat komt wel goed hoor, je hoeft niet zo'n drukte te maken, houd je maar kalm." Kun je geloven! In Mozes' hart roert het wel anders. Hij heiligt God wel voor het volk, maar aan de binnenkant bij hem stormt het. Daar is de hel bezig met: "Wát nú? Kun jij uitkomst bekijken? Aan de kanten de bergen, vóór je de zee en achter dat machtige leger! Zèg, wát moet dat worden?" Doch Mozes laat daarvan niets blijken, hij láát dat maar, wat er bij hem aan de binnenkant aan het werken is. Hij handelt uit God en uit de leer der genade en zegt vrijmoedig: "De HEERE zal voor ulieden strijden, en gij zult stil zijn."

Maar God ziet het hart van Mozes wel, en spreekt tot hem: "Wat roept gij tot Mij?" Je kunt geloven, dat het biddag bij Mozes geweest is! In de grootste ellende en niets te kunnen bezien! Maar in plaats van - nu hij niets kan bezien - bij de pakken neer te gaan zitten: "Ik weet het niet meer", wijst hij het volk op de HEERE: "De HEERE zal voor ulieden strijden." Zó heeft hij het van God geleerd, dat wéét hij van God.

Ja, rècht hebben zij nergens op, maar: Hij heeft toch Zichzelf aan Zijn eigen werk verbonden! God ziet wel wat er in Mozes' hart woont en werkt. Hij spreekt tot hem: "Wat roept gij tot Mij?" Er heeft bij Mozes stoom achter gezeten, want het gebed is als uit zijn hart geperst, als door een stormwind gedreven. "Wat roept gij tot Mij?" Mozes biddende!

Maar, dat Mozes bad, bedenkt op welk een grond dat was. Al bezag hij niets en al kon hij niets bezien, hij was biddend omdat God, Gòd was Die niet liegen kon en Zijn Woord was toch de waarheid! Want dat wàs van de God der waarheid! Zo grijpt hij zich vast als ziende de Onzienlijke. Zijn Woord, de kennis Gods en Zijn openbaring houdt hem staande om te doen wat God gebiedt: tot Hèm te roepen.

Zegt Paulus: "Bidt zonder ophouden", dat is dan bij Mozes het geval. Hij heeft daar gebeden zonder ophouden. Wonderlijk en verheven werk. Zó zijn de handelingen Godes, is Zijn regeren. Hij láát hen bidden, want Hij doet de omstandigheden zó samenlopen dat de hemel bestormd wordt. Kan het dan anders dat daar de uitkomst aan verbonden is? Dat is toch zeker vaststaand.

Wat Mozes hier geroepen en gebeden heeft tot God, is een gebed naar de wil van God geweest. Is een gebed geweest tot Gods eer en tot des naasten heil. Het is geschied in het geloof, in het kennen van de nood en tot heil van de ellendigen. Alle eigenschappen die tot een recht gebed vereist zijn, waren hier aanwezig. Het is wel zeer opmerkelijk, dat God ons door de Heilige Geest heeft doen beschrijven en door de eeuwen heen bewaard heeft, dat - terwijl heel het volk in zak en as zat en murmureerde - een man zoals Mozes was, de woordvoerder voor hen bij God was, Hem aanroepend.

Vervolgens lezen wij: "Zeg de kinderen Israels, dat zij voorttrekken." Ja, máár, daar vooruit was geen weg! Geen weg? Wát geen weg?! Als Gòd zegt: "Voorttrekken", dan maakt Hij een weg! Ja, maar, dáár was de zéé! Nu, van wie is de zee? Van satan? Van Farao? De zee is óók van God, hoor!

Dus, wanneer Hij gebiedt: "Voorttrekken", dan maakt Hij een pad waar geen pad is, een weg waar geen weg is. Want je leest nergens: "Ja, we zijn ontkomen, maar wat een tobberij is dat geweest eer we de zee doorgelopen waren, want het was er zo modderig, je zonk er zó in weg en het was nogal liefst in de nacht!" Neen, dat lees je nergens.

Je leest dat de Engel Gods en de wolkkolom achter hen ging. De wolk verlichtte vóór hen het pad en was te gelijk duisternis naar achteren. Zij konden zien waar zij hun voeten neerzetten. Er staat van de weg Gods, dat in het gaan hun voeten niet zullen slibberen. Zo is dat hier, door de zee, de weg van God geweest. Daar heeft geen mèn's de hand in gehad, dat deed God Zèlf.

Want: "Om Zijns Naams wil en om Zijn macht aan dat dwaas geslacht te tonen, schold Hij de zee, dat z'uit moest drogen; Hij deed hen langs haar gronden gaan, en toond' aan 's vijands heir 't vermogen, dat hen in nood had bijgestaan."

Kijk eens, dàt kon Gòd doen. Het geeft dan niet al zien wij geen pad. Heus, het is ook niet de weg van: "Ik moet het kunnen bezien." De weg van God is anders. Hangen wij Hem aan? Geven wij Hem geloof? Roepen wij Hem aan? Wij behoeven niet eens biddag te hebben op een zekere Woensdag in de maand Maart. Laat ons leven één biddag uitmaken, om Hem aan te roepen voor alle nodig goed, tijdelijke en geestelijke gaven voor onszelf, voor onze kinderen en voor onze naaste. Aan Zijn troon hangen, schuld belijden in de zaken van land, volk en kerk. Dat is hetgeen Hij van ons vraagt.

De Egyptenaars zijn precies dezelfde weg gegaan. Maar de Israëlieten deden het op Gods bevel en naar de wil van God, de anderen hebben het gedaan in haat en nijd. Maar wat voor de één de uitkomst is geweest, is voor de ander de ondergang geworden. Dezelfde vuurkolom, die het leger van Israël verlichtte, is voor de Egyptenaren duisternis geweest en verschrikte hen. Het was dezelfde zeebodem, en dezelfde vuurkolom, maar wat de één ten dienste was, was de ander ten ondergang. Zó doet God, omdat Hij de alléén-Machtige is.

"Zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken." Mozes zag dat óók wel, dat de zee van voren was en dat daar geen pad was; máár: als Gòd het zegt, dan gaat het altijd. Want het geloof toch, is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet. Wat geloven wij? Immers, dat God de hemel, de zee en de aarde geschapen heeft, met alles wat er in en op is. Óók de zee! Als dan alles door Hem geschapen is, dan is alles het Zijne. Dan doet Hij daarmee naar Zijn wil en welgevallen, en dat tot verheerlijking van Zijn Naam en ten dienste van Zijn ellendigen. Zo is God, omdat Hij Zijn Woord getrouw is.

Als wij op dat alles zien, dan zien wij de rechte en goede weg Gods, afgebakend, als voor ons liggen, helder en klaar ons tot heil en zaligheid. "Dit is de weg, wandelt in dezelve", opdat wij niet zouden afwijken ter linker- noch ter rechterhand. Dat God ons nog Zijn Woord geeft, is immers een gevolg van Zijn lankmoedigheid en grote zondaarsliefde. Want Hij bedoelt, dat het ons zou wel gaan.

Nu mag er nog gezegd worden: "Ja, maar zo-even hebt ge ook nog gezegd, dat alles onder het oordeel ligt en als God nog wat doet groeien, Hij het niet doet om het "lieve volkje van God." Inderdaad! En daar neem ik ook niets van terug. Ik kan nog niet voor straatbezem dienen. Er is in geen enkel mens waardigheid, in niemand en bij niemand. Wèrkelijk, het is er niet. Maar, daar het dan bij òns niet is, en het oordeel van God zwaar rust op het ganse gestel, zo hebben wij nochtans Zijn Woord en dat is niet uitgevallen. Het is zelfs zodanig, dat, al vertikt heel Nederland het om God op het hart te leggen en Hem te zoeken zoals Hij het wil, doch als er maar één uit een stad of twee uit een geslacht zijn, die het wèl doen, dan, zegt God, maken die Mijn Sion uit en vallen alle praters er buiten.

Hij vraagt ons dus voor Zichzelf op, om Zijn Majesteit te eren en te eerbiedigen en Zijn werken boven alles te verheffen.

Dan gedenkt Hij in de toorn des ontfermens, tot dankzegging en heerlijkheid aan Zijn Naam. Al drukt dan het oordeel zwaar, en al pakken zich donkere wolken samen boven Nederland, zo is er nochtans voor degenen die het oog op Hem geslagen hebben, en Zijn Majesteit, Zijn Woord, leer en Wet eerbiedigen, geen reden om bij de pakken neer te gaan zitten, maar nog reden te over om de ogen heen te slaan naar dat gebergte, van waar ik dag en nacht des Hoogsten bijstand wacht. Laat het dan zó bij ons zijn, om onze belangen en behoeften in gebed en smeking bekend te maken bij die almachtige God, Die de Getrouwe is. Met de mensen kunnen wij omver vallen, met onszelf komen wij bedrogen uit en satan is de grote verleider, maar met God is nog nooit iemand beschaamd uitgekomen. Zij worden dan ook nóóit beschaamd, die op Zijn goedheid bouwen. Dat is úitgesloten. Heeft God dan weg en pad gemaakt waar het niet was, kan Hij dat dan nòg niet? Is Zijn hand verkort, dat Hij niet zou kunnen verlossen? Zijn Zijn oren zwaar geworden, dat Hij niet zou kunnen horen? Het zijn onze zonden, die de scheiding maken tussen ons en de HEERE, onze God. Laten wij maar eens voor de dag komen:

'k Bekend', o HEER, aan U oprecht mijn zonden;
'k Verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden;
Maar ik beleed, na ernstig overleg,
mijn boze daân - dan volgt er - Gij naamt die gunstig weg. ...

Dan is dàt het aangewezen pad. Laat Hij ons dan Zelf in vernedering schikken en richten, een ieder naar geval en omstandigheid, gij in het uwe, ik in het mijne, om een onderwerp te mogen zijn om de biddende te zijn voor Zijn aangezicht.

Aan gebed is dankzegging vast. Dat is Gods Woord. Dat is ook bij het volk Israëls het geval geweest. Zij hebben aan de overzijde van de Rode Zee mogen besluiten met dankzegging. Hier geschiedt het dan al, dankzegging, maar straks zal voor de Zijnen de dankstond in aanschouwen aanbreken.

Die dáár dan zijn ingegaan, behoeven niet meer te bidden, die zijn útgebeden. Die kunnen dan danken op de rechte, waarachtige wijze. Dat er dan in onze harten wone, om - het poosje dat wij hier op aarde zijn - de tijd uit te kopen, daar de dagen boos zijn, zodat ook van ons in het hemelhof gezegd mag worden: "Ziet, hij bidt", opdat, wanneer ook wij straks tot onze vaders zullen zijn vergaderd - tot de grote korenhoop - er hier gezegd kan worden: "Een bidder hier minder, een danker meer daarboven", voor Hem Die ons kocht met Zijn bloed en betaalde met Zijn dood.

Dáár zal dan het weerzien zijn van die vóórgingen, maar het heerlijkst zal zijn, dat wij Hèm daar zullen zien, Die àlles is. Want de hemel zou geen hemel zijn als Jezus daar niet was. En wat is het leven op aarde zonder Hem? Mag het dan de naam van "leven" hebben?

Ik wek u allen op: "Zoekt de HEERE, en leeft." Dat wij dan Hem als het hoogste doel stellen. En laten wij acht op elkander geven tot opscherping der liefde en der goede werken, opdat wij het pad van Zijn geboden betreden, om de zegeningen des verbonds te mogen wegdragen. Dat de Name Gods dan, ook nog uit en door ons, verheerlijkt worde, als het doel waartoe al Zijn werken zijn, Zijn Naam eeuwiglijk tot heerlijkheid. Amen.

Slotzang.

Psalm 93: 4

Uw macht is groot, Uw trouw zal nooit vergaan; ...

Zegen. Gaat voorts heen in vrede, en ontvangt de zegen des HEEREN:ˆ

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders,
en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes, zij en blijve met u allen. Amen.